VERKSAMHETS-BERÄTTELSE **2024**

RIKSFÖRBUNDET
SVENSK TRÄDGÅRD

INNEHÅLL

Ordföranden har ordet 3

Organisation 4

2024 – hållbar självförsörjning och beredskap 6

1 Blomstrande föreningsliv 8

2 Kunskap och hållbarhet 14

3 Kunskapsöverföring till kommande generationer 20

4 Positiv ekonomi 22

Samhällsnytta och påverkansarbete 26

Om RST 27

Styrelsen 2024 27

© 2025 Riksförbundet Svensk Trädgård

Riksförbundet Svensk Trädgård
Box 2966
187 29 Täby
08-792 23 40
svensktradgard.se

FOTO iStock, Inger Ekrem och RST om inget annat anges
OMSLAGSBILD iStock/Natalia Shmatova
FORM Charlotta Rahm

Verksamheten kontrolleras av Svensk Insamlingskontroll
Plusgiro 900601-6
Bankgiro 900-6016

Ordföranden har ordet

RST:s ordförande Karina Brozinic.

Förbundet går från klarhet till klarhet

2024 har varit ett intensivt år med flera utmaningar. De flesta ideella föreningar i landet har känt av allt hårdare vindar, men vi har hållit oss till vår tioårsstrategi med hjälp av nya arbetsrutiner. Vi har en stabil grund att bygga vidare på och det vi gör nu har betydelse för trädgårdskulturens och fritidsodlingens framtid.

VILKA VAR DE STÖRSTA UTMANINGARNA? Inflation med stigande priser har påverkat den löpande verksamheten. Minskade anslag, och bidrag till civilsamhället påverkar oss. Därför har vi gjort hårda ekonomiska prioriteringar och försökt bromsa kostnadsutvecklingen. Det vi inte har tummat på är att erbjuda attraktiva medlemsvärden, tvärtom ger vi mer för varje år och vi fortsätter ge stöd till lokalföreningarna. Tidens anda har samtidigt spelat oss i händerna. När samhället får problem – stegrande priser, ökad oro kring vår beredskap, kring miljö och klimat samt ökad ohälsa – då kan Svensk Trädgård erbjuda lösningarna ur flera olika perspektiv. Min målbild är att alla ska kunna ha tillgång till en trädgård eller en odling, där vi ska odla hållbart, samtidigt som vi odlar vår egen hälsa och den viktiga sociala gemenskapen.

VILKA VAR DE STÖRSTA FRAMGÅNGARNA UNDER ÅRET? Föreningsutvecklingen har haft extra stort fokus och tagit sjumilakliv framåt. Vi har stärkt utvecklingen från många håll. Projektet *Odla engagemang*, med Ola Bixo som projektledare, har sjösatts och tagits emot positivt av deltagarna på regionmöten. Medlemshanteringen har effektiviserats väsentligt och stödet till föreningarna ökat. Riktmärket har varit att få hela förbundet att växa. Det gör vi genom att underlätta för föreningarna, skapa attraktiv medlemsnytta, vårda befintliga medlemmar och locka nya målgrupper. Vi ser på hur vi kan sänka trösklarna för att starta nya föreningar och kanske i andra former.

Vi har även fått två nya medarbetare på kansliet – redaktör och kommunikatör. Dessa har acklimatiserat sig väl. De tillför nya erfarenheter och energi till vårt utvecklingsarbete.

ÖPPENHET OCH ENGAGEMANG. Det är viktig med öppenhet när man möter nya utmaningar. Därför har vi bjudit in föreningarna till diskussion i än större omfattning. Vi har en mycket dedikerad styrelse och kansli, som deltagit med fullt engagemang på mässor, regionmöten, sommarmötet, workshop och allt däremellan. Föreningarna ute i landet har representerat på mässor, marknader och *Tusen Trädgårdar*. Alla våra nätverk har nyttjats för att kunna bygga nya samverkanskanaler.

Eftersom hela vår verksamhet bygger på ideellt engagemang är det viktigt att vi vänder trenden för att öka antalet medlemmar. Vi behöver bilda föreningar i delar av landet där det inte finns några. Det krävs praktiska krafttag för att locka medlemmar, men det är ett arbete väl värt eftersom fler medlemmar innebär mer kraft, bättre inflytande och större positiv påverkan på samhället. Vi vill visa på glädjen i föreningslivet där alla är värdefulla, alla behövs. Det fina med trädgård är att det passar alla åldersgrupper. Forskning visar att engagemang för ideella verksamheter är fortsatt stort, även att intresse för trädgård och odling ökar. Jag finner stöd i det när jag påstår att vi går en positiv utveckling till mötes.

> **Det vi gör nu har betydelse för trädgårdskulturens och fritidsodlingens framtid.**

SVENSK TRÄDGÅRD VÄXER I LEDARTRÖJAN. Vi har under fjolåret fortsatt att ta initiativ till flera utvecklingar inom FOR. Kontakten med SLU har stärkts genom möten och deltagande på branschdag i Alnarp. Vi har haft ett fint samarbete med podden *Odla*, och har ett bra samarbete med både bransch och inspiratörer inom trädgård. Arbetet med att främja odling med barn fortsätter. *Odla unga odlare* är nu en del av vår vardag, inte längre ett projekt. Vi slutför en efterfrågad lärarhandbok för skolor och pedagoger.

En stabil grund har lagts för vårt arbete, även om vi möts av ekonomiska utmaningar. Styrkan hämtar vi från vårt förbund och ser nya möjligheter för påverkansarbete – vi erbjuder kunskap, hälsa och hopp genom odling. Vi erbjuder lösningar!

Karina Brozinic,
styrelsens ordförande

Organisation

STYRELSEN. Under året har styrelsen för Riksförbundet Svensk Trädgård (RST) sammanträtt vid åtta tillfällen, varav fyra har hållits digitalt. Dessa möten ägde rum den 20 februari, 19 och 21 april (konstituerande möte efter fullmäktige), 27 maj, 19 augusti, 15–16 november samt den 4 december.

Den 15 november deltog styrelsen även i en strategiworkshop tillsammans med kanslipersonalen för att stärka samarbetet och tydliggöra den framtida inriktningen.

Vice ordförande, Helena Karlén, har representerat RST i FOR:s styrelse och, tillsammans med representanter från kansliet och övriga styrelsen, deltagit i FOR:s vinterkonferens tillsammans med Frida Tollerz och Karina Brozinic. Styrelsemedlemmarna har också engagerat sig i olika möten och råd kopplade till sina ansvarsområden.

Utöver detta har styrelsen varit aktiv på mässor, såsom Nordiska Trädgårdar, samt deltagit i regionmöten och vid sommarmötet i Skellefteå.

Tidigare styrelseledamot Inger Palmstierna har representerat förbundet i Elitplantstationens styrelse.

Styrelsens sammansättning presenteras på sidan 27.

Kanslidag hos Maj-Lis Pettersson.

VALBEREDNING OCH FIRMATECKNARE. Valberedningen för 2024 består av Therese Forsberg (sammankallande), Catharina Kihlström Lexén och Staffan Håkansson, valda för ett år. Förbundets firmatecknare under året har varit ordförande Karina Brozinic och förbundsdirektör Inger Ekrem.

FULLMÄKTIGEMÖTE. Årets fullmäktigemöte, Riksförbundet Svensk Trädgårds högsta beslutande organ, genomfördes på Hotell Tapetfabriken i Sickla. Mötet samlade delegater, observatörer, styrelseledamöter och kanslirepresentanter, med möjlighet att delta både fysiskt och digitalt via Zoom. Nio personer valde att medverka digitalt. Totalt deltog 31 röstberättigade delegater och 7 styrelseledamöter, samt 8 personer med förslags- och yttranderätt.

Under mötet beslutades att medlemsavgiften för 2026 förblir oförändrad jämfört med 2025. Vidare godkändes valberedningens förslag, vilket innebar nyval av Ola Bixo från Söderköping som styrelseledamot samt omval av tre sittande ledamöter. Avgående Gertrud Larsson kunde tyvärr inte närvara, men tackades senare för sitt engagemang.

Helgen präglades av inspirerande samtal och diskussioner. Under lördagen hölls två föredrag; Mary-Ann Fargo delade med sig av sina erfarenheter från odlingen ”Oasen på åsen”, och Eva Westerberg presenterade projektet ”Odla vardagsmaten” som pågår i Trosa kommun. Dagen avslutades med ett grupparbete där deltagarna diskuterade hur självhushållning kan utvecklas inom föreningarna.

MEDLEMSAVGIFTER, KR

	2021	2022	2023	**2024**	2025	2026
Föreningsmedlemmar	250	275	275	**275**	275	275
Enskilt anslutna medlemmar	315	340	340	**340**	340	380
Hushållningssällskap	715	740	740	**740**	740	740
Studenter	250	275	275	**275**	275	275

KANSLIPERSONAL

INGER EKREM
förbundsdirektör

ANNA-KARIN FALLHEDEN
kommunikatör
(t.o.m. augusti 2024)

ALBERTO WINDARP
kommunikatör
(fr.o.m. september 2024)

CHRISTINA SÄLL
redaktör för *Hemträdgården*
(t.o.m. oktober 2024)

AGNETA BERGSTRÖM
redaktör för *Hemträdgården*
(fr.o.m. augusti 2024)

LISE-LOTTE BJÖRKMAN
trädgårdsrådgivare

HENRIK BODIN
trädgårdsrådgivare

BIBBI BONORDEN
ansvarig för Odla unga odlare

SANNA FRIBERG
organisationssekreterare

JESSICA LINDEROT
organisationssekreterare

KANSLIPERSONAL. Under året har kanslipersonalen bestått av:

- Inger Ekrem – förbundsdirektör.
- Anna-Karin Fallheden – kommunikatör (avslutade sin tjänst i augusti).
- Alberto Windarp – kommunikatör (anställd i september).
- Christina Säll – redaktör för *Hemträdgården* (avslutade sin tjänst i oktober).
- Agneta Bergström – redaktör för *Hemträdgården* (anställd i augusti).
- Lise-Lotte Björkman och Henrik Bodin – trädgårdsrådgivare.
- Bibbi Bonorden – ansvarig för Odla unga odlare.
- Sanna Friberg och Jessica Linderot – organisationssekreterare.

För att förstärka kansliet har Hanna-Marie Linderot arbetat som vikarie på medlemsservice och Tusen Trädgårdar till och med sista juni.

Tillsammans utgör dessa medarbetare ett effektivt kansli, vars samlade arbetsinsatser på deltid och heltid motsvarar 5 heltidstjänster – en nyckelfaktor för verksamhetens dagliga drift och framgång.

Vid perioder av hög arbetsbelastning har kansliet tillfälligt förstärkts med timanställda och vikarier, särskilt vid sjukskrivningar. Marina Bengtsson från Sjöbo Trädgårdsförening har även anlitats som konsult för att stödja föreningarna med medlemsregistret.

Utöver den ordinarie personalstyrkan har vi haft möjlighet att engagera personer i tidsbegränsade projektanställningar, helt eller delvis finansierade av FOR, vilket ytterligare stärkt vår kapacitet.

KANSLIETS ARBETE. Kansliet har varit bemannat dagligen med en flexibel arbetsmodell mellan kontor och distansarbete. Regelbundna möten har hållits för planering och samordning av verksamheten. Digitala möten har underlättat samarbetet, och medlemsservice har främst hanterat ärenden via e-post och telefon.

EKONOMIHANTERING OCH BOKFÖRING. Den löpande bokföringen, fakturabetalningar, löneutbetalningar och bidragsadministration, inklusive årsbokslutet, har hanterats av bokföringsbyrån Hägern. Sanna Friberg har ansvarat för medlemsavgifter, fakturering och administration av medlemsregistret, medan förbundsdirektör Inger Ekrem haft det övergripande ekonomiansvaret, inklusive budgetuppföljning och rapportering till styrelsen.

Förbundets revisor har varit Tuula Ranebäck, och auktoriserad revisor har varit Caroline Ljungberg från R3 Revisionsbyrå.

ARBETSMILJÖ OCH TRIVSEL. Vi strävar efter en trygg, hälsosam och motiverande arbetsplats. En god arbetsmiljö är avgörande för verksamhetens hållbarhet och effektivitet. Med en mix av hemarbete och kontorsarbete ser vi till att aktivt främja en sund arbetsmiljö. RST följer gällande arbetsmiljöföreskrifter och samarbetar med företagshälsovården för att ge medarbetarna rätt stöd och resurser. •

2024 – hållbar självförsörjning och beredskap

Illustration Han Veltman.

Den övergripande verksamhet som finns upptagen i våra stadgar täcker tre områden:

- att vårda och värva medlemmar och föreningar för att med ökade medlemstal stärka organisationens inflytande.
- att ytterligare förbättra vår kunskapsförmedling, kommunikation och service.
- att öka kännedomen om förbundet och dess verksamhet.

Verksamhetsberättelsen antagen på fullmäktigemötet följer vår strategi 2023–2033 och verksamhetsplanen för 2024. Den presenteras utifrån fyra huvudområden:

1. **Blomstrande föreningsliv**
2. **Kunskap och hållbarhet**
3. **Kunskaps-överföring till kommande generationer**
4. **Positiv ekonomi**

SAMHÄLLSNYTTA OCH PÅVERKANSARBETE
ingår i det viktiga arbete vi gör genom vår paraplyorganisation FOR.

RST – En miljöorganisation för hållbar trädgårdsodling och självhushållning

Riksförbundet Svensk Trädgård (RST) arbetar aktivt för att främja hållbar trädgårdsodling, stärka biologisk mångfald och inspirera till självhushållning. Genom rådgivning, utbildning och forskning bidrar vi till en mer miljömedveten och klimatsmart trädgårdskultur. Vår verksamhet vilar på principerna om ekologisk odling, resurseffektiv användning av vatten och jord samt odlingsmetoder som stärker ekosystemtjänster.

Vi ser trädgårdar som viktiga delar av den gröna infrastrukturen och en nyckel till en hållbar framtid. Växtval, biologisk mångfald och naturliga odlingsmetoder är centrala delar i vårt arbete. Genom att sprida kunskap om ekologisk odling, pollinatörvänliga trädgårdar och kretsloppsanpassade lösningar hjälper vi trädgårdsägare att minska sin klimatpåverkan.

> **En frisk trädgård är en del av en frisk planet.**

Vi arbetar för att öka medvetenheten om hur trädgårdar kan bidra till kolinlagring, regnvattenhantering och att stärka naturliga livsmiljöer för insekter, fåglar och andra arter. En frisk trädgård är en del av en frisk planet, och vi strävar efter att ge både våra medlemmar och allmänheten de verktyg de behöver för att odla med hänsyn till miljön.

Att odla sin egen mat på ett resurssnålt och hållbart sätt är ett av de mest direkta och effektiva sätten att minska sitt personliga ekologiska fotavtryck. RST stödjer initiativ för självhushållning och småskalig odling genom praktisk vägledning, studiecirklar och evenemang som inspirerar fler att odla sin egen mat.

Vi uppmuntrar medlemmar att anpassa sina trädgårdar för ökad livsmedelsförsörjning, genom odling av grönsaker, frukt, bär och örter. Våra kampanjer lyfter fram vikten av mångfald i odling, naturlig jordförbättring och hållbara bevattningsmetoder för att säkerställa robusta och klimatsmarta odlingssystem. •

Trädgård – en lösning för miljö och klimat

Växtlighet har en avgörande roll i att motverka klimatförändringar genom att lagra kol och förbättra den biologiska mångfalden. Våra medlemmar bidrar genom sina trädgårdar till att mildra effekterna av klimatförändringar genom att:

- Plantera fler träd och buskar som binder koldioxid.
- Använda täckodling och kompostering för att förbättra jordens hälsa.
- Minska användningen av torv och välja hållbara jordförbättringsmedel.
- Skapa vattenhållande trädgårdar för att hantera skyfall och torka.
- Odla ätbara perenner och fleråriga växter för långsiktig hållbarhet.

Vi sprider kunskap genom fakta-blad, kurser och digitala seminarier om klimatpositiv odling och hur trädgårdar kan anpassas för ett förändrat klimat.

Tillsammans arbetar vi aktivt för att föra odlingstraditioner vidare till nästa generation. Genom satsningar som Odla unga odlare engagerar vi barn och ungdomar i odling och lär dem om ekologi, matproduktion och miljöansvar.

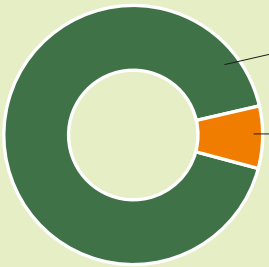
Vår hemsida, svensktradgard.se, fungerar som en kunskapsplattform med artiklar, rådgivning och guider för hållbar odling. Här finns även våra 47 faktablad om ekologisk odling, biologisk mångfald och trädgårdsplanering. Skriften *Trädgårdens klimatnytta* har tryckts om flera gånger och används som en resurs i utbildningar och föreläsningar över hela landet.

Svenska trädgårdar täcker en yta lika stor som Blekinge och har potential att bli en betydande kolsänka. Genom att öka andelen träd och buskar i våra trädgårdar kan vi lagra upp till sex gånger mer kol och därmed bidra till en mer hållbar framtid. Vårt arbete bygger på engagemanget från våra medlemmar, föreningar och samarbetspartners. Genom att sprida kunskap och inspirera fler till hållbar odling stärker vi trädgårdarnas roll i klimatarbetet och bevarar den biologiska mångfalden för kommande generationer. •

Över 1000 personer
I STYRELSERNA
Flera hundra andra frivilliga
I FÖRENINGARNA

ANTAL MEDLEMMAR

TOTALT 31 495
(32 mandat vid fullmäktige 2025)

Föreningsmedlemmar
29 002 (varav 3 936 familjemedlemmar)

Direktmedlemmar
2 428 (varav 107 familjemedlemmar och 50 skolor, samt medlemmar i nätverk)

Av föreningsmedlemmarna var 897 anslutna till fler föreningar

1 Blomstrande föreningsliv

- Vara ett stöd för föreningarna och underlätta föreningsarbetet.
- Underlätta för samarbete och utbyte mellan föreningarna.
- Synliggöra att vi är ett starkt förbund.
- Verka för att starta nya trädgårdsföreningar.

Digital utveckling och medlemsservice

Under året har medlemsregister arcMember utvecklats för att ytterligare förbättra användarupplevelsen. I november lanserades ”Mina sidor” som ger medlemmarna enklare tillgång till sina uppgifter och medlemsförmåner, samt ett digitalt medlemskort. Dessutom har föreningarna nu möjlighet att få ett eget registreringsformulär, att ha på egen hemsida, vilket förenklar rekrytering och administration. Bland de föreningar som infört denna lösning finns Huddinge-Botkyrka Trädgårdssällskap, Västerorts Trädgårdssällskap, Västerås Trädgårdssällskap och flera andra.

För att stödja föreningarna i användningen av arcMember anordnades under året flera utbildningstillfällen:

- Introduktionsträffar i mars och november.
- Fördjupningstillfällen i april och november.

Dessa utbildningar har varit uppskattade och hjälpt föreningarna att bättre nyttja systemets funktioner.

Medlemsservice erbjuder snabb och personlig hjälp via telefon, e-post och post till medlemmar och föreningar. De hanterar medlemsregistret, svarar på frågor om medlemskap och föreningsarbete samt ser till att aktuell information finns tillgänglig på webben. Dessutom förbereds och skickas nyhetsbrevet Com.Posten regelbundet ut till föreningsstyrelserna. De sköter även fakturering, bokföring och utbetalningar av medlemsavgifter samt ser till att inbetalningskort och medlemskort skickas ut tillsammans med *Hemträdgården* nr 6. All hantering av webbutikens beställningar och försäljningar ingår också i deras arbete. Föreningar vänder sig till Medlemsservice för att beställa kostnadsfritt material för medlemsvärvning och evenemang.

ARCMEMBER. Vid utgången av 2024 använde majoriteten av föreningarna arcMember för att administrera sitt medlemskap, och 358 föreningsadministratörer hade tillgång till systemet. Förbundet har fortsatt att utbilda föreningarna genom digitala möten, personlig assistans och uppdaterade användarmanualer.

ArcMember har blivit en viktig resurs som avlastar föreningarna och kansliet, minskar kostnader genom färre postutskick och ger bättre kontroll över medlemsdata. Föreningar kan enkelt skapa medlemslistor, registrera nya medlemmar och skicka medlemsbrev direkt via systemet. Medlemmar kan även betala medlemskap via Swish eller kort vid nyanmälan – en efterlängtad förenkling för både medlemmar och föreningar. En ny funktion för att skicka brev och SMS infördes innan årsskiftet 2023–2024. Under 2024 skickades rekordmånga påminnelser om obetald medlemsavgift, över 8 000 st. Nytt för året var att påminnelsen skickades med e-post i första hand och att påminnelsen endast skickades vid ett tillfälle i stället för två. •

Föreningsutveckling

REGIONMÖTENA hölls i Hudiksvall – för föreningar i Jämtlands, Västernorrlands och Gävleborgs län, i Göteborg – för föreningar i Västra Götaland och i Karlstad – för föreningar i Värmland, Dalarna och Örebro län. Totalt samlades 56 personer från 20 olika föreningar.

Regionmötena är en viktig del av förbundets långsiktiga arbete för att både stärka engagemanget i trädgårdsföreningarna och kontakten med riksförbundet. Genom en kombination av kunskap, dialog och konkreta verktyg får deltagarna en grund att bygga vidare på i sina egna föreningar – och riksförbundets styrelse och kansli erhåller god information om vilket stöd som efterfrågas från föreningarna.

ODLA ENGAGEMANG – HANDBOK OCH NÄTVERK FÖR FÖRENINGSAKTIVA. För att stärka föreningsarbetet lanserades handboken *Odla engagemang* och en verktygslåda med goda exempel från olika föreningar. Handbokens författare, Ola Bixo, deltog vid regionmöterna, där han ledde samtal och praktiska övningar om engagemang och föreningsutveckling.

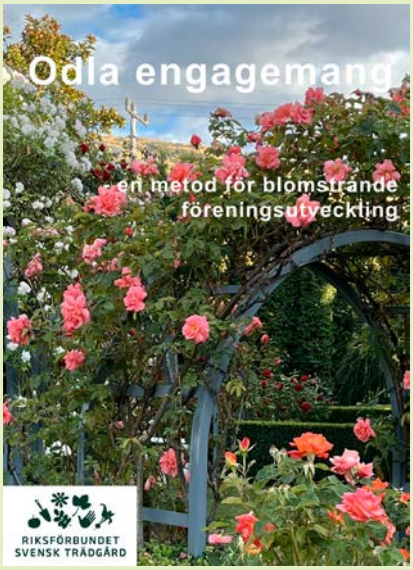
Engagemangsfrågan är central för många föreningar, där rekrytering av nya styrelseledamöter och aktiva medlemmar ofta är en utmaning. Genom regionmötena och handboken arbetar vi för att göra engagemanget mer tillgängligt och lockande. Responsen har varit mycket positiv!

> **Det var en fin och energigivande träff!**

Mötet gav deltagarna:

- Inblick i engagemangsprocessen och förståelse för vad som motiverar människor att delta ideellt.
- Konkreta metoder och verktyg för att skapa en mer inkluderande och aktiv förening.
- Erfarenhetsutbyte och inspiration från andra trädgårdsföreningar och deras arbete.

> **Jag är fylld med energi och många nya idéer att spinna vidare på!**

Material till regionmötena *Odla engagemang – en metod för blomstrande föreningsutveckling.*

För att underlätta att processen fortsätter lokalt erbjöds digitala uppföljningsmöten med kansliet, där deltagarna kunde få ytterligare stöd och dela erfarenheter från sitt fortsatta arbete.

Vi startade också digitala nätverk för ordföranden och kassörer, där deltagarna fick möjlighet att utbyta erfarenheter och diskutera gemensamma utmaningar. Träffarna fungerar som ett komplement till regionmötena och syftade till att stärka föreningarnas ledning. •

Regionmöte i Karlstad.

Regionmöte i Hudiksvall.

Marianne Yxell, årets eldsjäl.

TRÄDGÅRDENS ELDSJÄL.
På trädgårdsmässan Nordiska Trädgårdar tilldelades Marianne Yxell utmärkelsen Trädgårdens Eldsjäl av Riksförbundet Svensk Trädgård. Som en drivande kraft inom Sällskapet Hortikulturens Vänner har hon med stort engagemang och osjälviskt arbete hanterat medlemskontakter, koordinerat föreläsare och administrerat föreningens program. Inför föreningens 150-årsjubileum dokumenterade hon dess historia och organiserade jubileumsaktiviteter. Hennes insatser gör henne till en värdig mottagare av priset – en sann eldsjäl!

Nya resurser för föreningar

- Idébanken publicerades, där föreningar kan hitta inspiration till aktiviteter och föreläsare.
- Artiklarna ”Kort om ordförande, kassör, sekreterare och revisor” reviderades och publicerades på vår hemsida.
- En samling tips om digitala verktyg för föreningar publicerades för att underlätta verksamheten.
- Nya mallar för styrelseprotokoll, dagordningar och bokföring togs fram för att stötta föreningarnas administration. ●

Föreningsbidrag

Förbundets föreningar har varje år möjlighet att ansöka om bidrag för att finansiera kurser, informationsinsatser och projekt med fokus på hållbar trädgårdsodling. Dessa medel, från Jordbruksverket, fördelas av FOR och syftar till att stärka fritidsmässig trädgårdsodling, utveckla trädgårdskulturen och boendemiljön, samt att främja hållbar ekologisk odling. Ett viktigt arbete är också att stödja bevarande av odlingskunskap till framtida generationer.

De prioriterade målområdena för bidragen har varit att engagera barn och ungdomar i trädgårdsodling och miljöfrågor, att stödja integrationsprojekt som skapar gemenskap genom trädgårdsrelaterade aktiviteter samt att uppmuntra nyskapande initiativ och utveckling av innovativa metoder inom odling och hållbarhet.

Dessa bidrag gäller utvecklingsprojekt som kan stärka föreningens verksamhet, exempelvis genom att nå nya målgrupper eller genom att arbeta med något av förbundets prioriterade områden.

Mer information om bidragen finns på förbundets hemsida. ●

FÖRENINGAR SOM SÖKTE OCH FICK BIDRAG 2024

- Adolfsbergs Trädgårdsförening.
- Alvesta Trädgårdssällskap.
- Arnäs Trädgårdsförening.
- Hägersten Skärholmens Trädgårdssällskap.
- Katrineholms Trädgårdsförening.
- Lidingö Trädgårdssällskap.
- Ljungby Trädgårdsförening.
- Ringsjö Trädgårdsvänner.
- Sjöbo Trädgårdsförening.
- Södra Ölands Trädgårdsvänner.
- Sollentuna Trädgårdsgille.
- Sölvesborgs Trädgårdsförening.
- Sundsvallls Trädgårdsförening.
- Umeå Trädgårdssällskap.
- Vara Trädgårdsförening.
- Åkersberga Trädgårdssällskap.

Nya initiativ och produkter

Trädgårdskåsan lanserades som en ny produkt för trädgårdsintresserade i webbshopen och på årets sommarmöte.

Vi genomförde en undersökning för att kartlägga intresset för ett projekt där seniora trädgårdsintresserade kan agera **”odlingsmorfar”** eller **”odlingsmormor”** och stödja skolor i arbetet med att skapa skolträdgårdar.

Ett webbinarium om Årets Trädgårdsbok anordnades den 29 oktober av St:a Ragnhilds trädgårdssällskap, där förbundets alla medlemmar fick möjlighet att ta del av inspirerande trädgårdsinnehåll.

Försäkringsskydd för våra medlemmar och föreningar

Länsförsäkringar, Dina försäkringar och Trygg Hansa erbjuder ett försäkringsskydd för våra föreningar.

Försäkringen består av fyra huvudsakliga delar:

1. Ansvarsförsäkring.
2. Förmögenhetsbrottsförsäkring.
3. Rättsskydd.
4. Olycksfallsförsäkring (även för medlemmarna).

Läs mer om försäkringsskyddet på svensktradgard.se. ●

Tusen Trädgårdar 2024 – en dag i odlingens tecken

Tusen trädgårdar – Nordens största trädgårdsfest.

Den 30 juni arrangerades Sveriges största trädgårdsvisning, Tusen Trädgårdar, av Riksförbundet Svensk Trädgård tillsammans med Studiefrämjandet och Gunnel Carlsson. Trots regntunga skyar samlade evenemanget hundratals trädgårdsentusiaster som öppnade sina trädgårdar för besökare runt om i landet. Inför dagen anordnade vi en digital pepprunda med föreläsningar och en miniutbildning för att underlätta registrering och anmälan av trädgårdar.

I år deltog 755 anmälda trädgårdar, varav 75 % var privatträdgårdar och resten koloniträdgårdar och offentliga odlingsprojekt. Totalt fanns över 1 000 trädgårdar att besöka, och drygt 52 % av privatträdgårdarnas ägare var medlemmar i Riksförbundet Svensk Trädgård. Evenemanget fungerar som en levande mötesplats för alla med intresse för växter, hållbar odling och trädgårdsdesign.

Besökarna fick uppleva en variation av trädgårdar, från privatträdgårdar och kolonilotter till slottsparker och stadsodlingar.

Årets tema var självhushållning, och flera trädgårdar inspirerade genom att visa hur frukt, bär och grönsaker kan integreras för en mer självförsörjande odling. Många trädgårdar erbjöd unika upplevelser. Barnfamiljer var också en viktig del av evenemanget, och flera trädgårdar erbjöd aktiviteter för barn, inklusive rabatter, vilda växter i skogsmiljö och lekstationer som främjar lärande genom naturen.

Trots regnet visade Tusen Trädgårdar 2024 vilken stark och engagerad odlingsgemenskap som finns i Sverige. Evenemanget blev en stor succé och en manifestation av folkbildning, odlingsglädje och gemenskap. Vi ser redan fram emot nästa Tusen Trädgårdar, som äger rum söndagen den 28 juni 2026. •

Sommarmötet

Den 9–11 augusti 2024 arrangerade Skellefteå Trädgårdssällskap årets sommarmöte, där deltagarna fick uppleva en innehållsrik helg fylld av trädgårdsbesök, föreläsningar och gemenskap. Trots växlande väder bjöd helgen på inspirerande trädgårdar, intressanta guidade turer och en festlig middag där Kungliga Patriotiska Sällskapets medaljer delades ut. Besöken inkluderade både privata trädgårdar och offentliga parker, såsom Ulf Nordfjells stadspark och Rosengården, en plats för grön rehabilitering. I Hjoggböle och Skelleftehamn fick deltagarna se kreativa odlingslösningar, från frodiga kökträdgårdar till eleganta landskap. På söndagen var det guidad tur i kulturhuset Sara, och i Ulf Nordfjells stadspark, samt besök i koloniområdet Dalkarlsliden.

Skellefteå imponerade med sina välskötta trädgårdar och blomstrande perenner.

Under sommarmötet i Skellefteå delade Riksförbundet Svensk Trädgård ut Kungliga Patriotiska Sällskapets medaljer till tre framstående personer inom trädgårdsområdet.

Miriam Dovrén, trädgårdsmästare och företagsledare, belönades för sitt miljöengagemang och arbete med att utveckla Eriksbo Plantskola i Köping, till en av Sveriges främsta. Tomas Lagerström, landskapsarkitekt och växtexpert, prisades för sitt banbrytande arbete med klimatanpassade prydnadsväxter och sin roll i utvecklingen av E-plantsystemet. Johnny Schimmel, vegetationsekolog och ansvarig för Arboretum Norr i Umeå, hedrades för sin insats i att bevara och utveckla en av världens nordligaste trädsamlingar.

Årets medaljörer: Tomas Lagerström, Miriam Dovrén och Johnny Schimmel.

Dessa medaljörer har genom sitt engagemang och kunnande bidragit till att stärka och utveckla svensk trädgårdskultur.

För längre beskrivningar av medaljörerna och samtliga motiveringar läs mer på vår hemsida. •

Hänt i föreningarna

Under 2024 arrangerade våra trädgårdsföreningar över 2 000 unika aktiviteter, från trädgårdsvandringar och kompostkurser till föreläsningar, workshops om hållbar ekologisk odling och trädgårdsresor. Utöver detta erbjöds växt- och fröbyten samt kurser inom ämnen som biologisk mångfald, växtförökning, självhushåll och klimatsmart trädgård. Föreningarna har haft möjlighet att marknadsföra sina aktiviteter i *Hemträdgården*, aktivitetsbanken på hemsidan. Förbundet har även delat informationen i sociala medier och nyhetsmejl. •

Föreningens rabatt. Foto Skellefteå Trädgårdssällskap.

John Taylor och Jämjö Trädgårdsförening. Foto Elisabeth Nyström.

Växtmarknad i Skånska trädgårdsföreningen. Foto föreningen.

Föredrag i Trädgårdsföreningen Liljekonvaljen. Foto föreningen.

På Österlen med Jämjö Trädgårdsförening. Foto Linda Hallström.

Växtmarknad i Täby-Vallentuna Trädgårdsförening. Foto Marianne Janning.

Södra Ölands trädgårdsvänner.
Foto Linda Cedergren.

Föredrag i Värnamo Trädgårdsförening. Foto föreningen.

Lotteri i Norrtälje trädgårdsförening.

Hortikulturens Vänner i Göteborg.

Kransbindning i Bräkne Hoby Trädgårdsförening. Foto föreningen.

2 Kunskap och hållbarhet

- Vi initierar, utvecklar, tillgängliggör och sprider kunskap om hållbar odling och livsstil.
- Vi inför ett arbetsutskott – Temarådet, som arbetar utifrån ny metod.
- Vi opinionsbildar för hållbar odling och trädgårdskultur.

Råden – samverkan mellan styrelse och kansli

Vi arbetar vi utifrån en tvåårig verksamhetsplan i fem olika arbetsråd: Föreningsrådet, Kunskapsrådet, Barnrådet, Marknadsföringsrådet och Temarådet.

Temarådet har en nyckelroll i att sätta en röd tråd för verksamheten genom att utse ett årligt huvudtema. Detta tema underlättar planeringen och skapar samordning mellan olika verksamhetsområden. Rådet ger även stöd till redaktören i arbetet med *Hemträdgården* och andra publikationer.

Syftet med råden är att:

- Främja ett effektivt samarbete och en tydlig ansvarsfördelning mellan styrelse och kansli.
- Sätta fokus på viktiga specialområden som kräver särskild expertis och uppmärksamhet.

- Ge flexibilitet genom möjligheten att bilda temporära arbetsgrupper.
- Stimulera kreativa lösningar genom specialiserade diskussioner.
- Säkerställa ett strukturerat och strategiskt arbetssätt.

Råden utses av styrelsen och kan justeras vid behov under året. De fungerar inte som beslutsinstanser, utan har en rådgivande roll där fokus ligger på att generera idéer, stödja kanslipersonalen och förbereda verksamhetsrelaterade frågor på ett fördjupat plan. Genom sitt arbete bidrar råden till förbundets utveckling och fungerar som en viktig länk mellan kansli och styrelse. Råden förbereder även förslagspunkter till verksamhetsplanen. •

Branschdag Trädgård på Alnarp

I samarbete med FOR har vi etablerat en ny kontakt med Sveriges Lantbruksuniversitet (SLU). För att främja möjligheten till examensarbeten inom fritidsodling. Partnerskap Alnarp kopplar samman SLU med fritidsodlingen och möjliggör kunskapsutbyte mellan forskare, rådgivare och odlare. Genom samarbetet sprids aktuell forskning om hållbar odling, växtskydd och klimatanpassning, samtidigt som SLU får insikter om fritidsodlarnas behov.

Under Branschdag Trädgård på Alnarp i november deltog vi med en monter där en av våra styrelsemedlemmar engagerade sig i samtal med studenter, branschrepresentanter och SLU-anställda. Huvudsyftet var att öka kännedomen om Riksförbundet Svensk Trädgård (RST) bland studenter, utställare och stärka vår närvaro inom den akademiska världen. Vi ser detta som ett viktigt steg för att inspirera fler studenter att välja examensarbeten med koppling till fritidsodling, vilket kan bidra till både kunskapsutveckling och framtida samarbeten inom trädgårdsbranschen.

Hemträdgården

Tidningen *Hemträdgården* utkom med sex nummer om 68 sidor och fokuserade på självhushållning. Artiklarna täckte vattensnålt hushållande, samt ett reportage om en familj som anpassat sitt hem för självhushållning. Åke Truedsson skrev om grönsaker, och rådgivarna belyste ovanliga bär, hållbara odlingsmetoder och skillnaden mellan trädmogen och ätmogen frukt. Projektet *Självhushållning* avslutades efter flera år och 19 avsnitt.

Henrik Bodin och Lise-Lotte Björkman fortsatte att bidra med expertkunskap om klimatförändringens påverkan på fritidsodling, nya skadegörare, invasiva sniglar och hållbara lösningar för odling i förändrat klimat.

Serien *Unga odlare* fortsatte med Andreas Anderssons artiklar om odlingsprojekt för unga och skolor, med fokus på hållbara grödor. Fördjupande växtporträtt presenterades om bland annat julrosor, klockliljor och prydnadsgräs. Reportage om trädgårdar världen över visade på hållbara odlingssätt, och biologisk mångfald lyftes i artiklar om cikoria, fåglar och *Årets rikare trädgård*, där ekosystemtänk och klimatmedveten odling stod i fokus.

ANNONSINTÄKTER. Swartling & Bergström Media AB har fortsatt ansvara för annonsförsäljningen, där intäkterna minskade till 357 976 kronor under 2024, jämfört med 405 802 kronor året innan. Trots att *Hemträdgården* förblir en attraktiv annonsplattform påverkades försäljningen negativt av den ekonomiska osäkerheten och nedskärningar i marknadsbudgetar. En reklambilaga var med tidningen under året.

TRYCK, DISTRIBUTION OCH REDAKTION. Under 2024 trycktes *Hemträdgården* av Stibo Complete. Tidningen är Svanen-märkt och distribueras av Postnord. Utan bilaga märks den som Klimatekonomisk Posttidning. För att minska miljöpåverkan och koldioxidutsläpp trycks tidningen i Sverige, vilket också gynnar den svenska arbetsmarknaden. Under året sänktes tryckkostnaderna med över 35 %, och samarbetet med det nya tryckeriet har fungerat väl.

Christina Säll chefredaktör och ansvarig utgivare till och med nr 4, varefter Agneta Bergström tog över. Agneta ersätter även Christina i Temarådet. Layouten har gjorts av Lasse Mellquist Layout HB, och upplagan kontrolleras av TS-statistik med förenklad redovisning.

DIGITAL TILLGÅNG. *Hemträdgården* som app lanserades den 26 februari via Prenly, vilket gör det enklare/möjligt för medlemmar att läsa tidningen digitalt. Där återfinns även ett arkiv med tidigare utgivna tidningar. Äldsta nummer som återfinns i arkivet är för närvarande nr 1 från 2013. Det fins över 1 000 artiklar och en avancerad sökfunktion för att enkelt hitta ämnen, växter eller författare. Läsupplevelsen kan anpassas genom justerbar textstorlek, teckensnitt och uppläsning, vilket uppskattas av många. Den digitala utgåvan är ett steg mot ökad tillgänglighet, hållbarhet och användarvänlighet. •

Hemträdgårdens sex nummer under 2024.

Rådgivarna Henrik Bodin och Lise-Lotte Björkman.

Rådgivarna deltog även i trädgårdsmässan Nordiska Trädgårdar, där de erbjöd trädgårdsrådgivning.

VANLIGASTE FRÅGORNA RÖRDE:
växtskydd
beskärning
odlingsteknik

Rådgivningen 2024

Rådgivarna Lise-Lotte Björkman och Henrik Bodin besvarade under året cirka 1 800 trädgårdsrelaterade frågor vid totalt 1 200 tillfällen, via både e-post och telefon. Av dessa kom 60 % genom e-post, formulär på vår hemsida eller via FOR:s kanaler, medan resterande 40 % inkom genom telefonsamtal. Fördelningen mellan kanalerna var oförändrad från föregående år.

Trots ökad digitalisering och förbättrad tillgång till information på nätet har antalet frågor ökat jämfört med föregående år. Rådgivarna svarar även på frågor som inkommer via FOR och deltar aktivt i utvecklingen av rådgivningsarbetet. De vanligaste frågorna rörde växtskydd, beskärning och odlingsteknik, men ämnena spänner över ett brett spektrum.

Vår rådgivning vilar på forskningsresultat och beprövade erfarenheter, och ett urval av frågorna publiceras i tidningen *Hemträdgården*, i FOR:s frågedatabas och på vår hemsida under sektionen aktuella frågor.

1800 frågor
BESVARADE

FÖRELÄSNINGAR OCH EVENEMANG. För att stödja trädgårdsföreningar genomförde rådgivarna under året elva subventionerade besök, varav ett digitalt. Fokus låg på föreningar som inte haft besök på länge. Två inbokade föreläsningar, ett fysiskt och ett digitalt, ställdes in på grund av för få anmälningar.

ARTIKLAR OCH FAKTATEXTER. Rådgivarna skriver regelbundet artiklar och faktatexter till varje utgåva av *Hemträdgården*, där de behandlar både allmänna och specifika trädgårdsrelaterade frågor. ●

ETT URVAL AV ÅRETS FÖRELÄSNINGAR

25 januari	Förökning av fleråriga växter, Växjö trädgårdsförening	Henrik Bodin
25 januari	Ät din trädgård, Västerorts trädgårdsförening	Lise-Lotte Björkman
7 mars	Odla potatis (digital föreläsning), Norbergs trädgårdsförening	Lise-Lotte Björkman
10 april	Trädgårdsplanering – vägen till lyckad plantering, Trädgårdsföreningen Norduppland	Lise-Lotte Björkman
13 april	Föredrag om vatten, Vara trädgårdsförening	Henrik Bodin
18 september	Trädgårdsplanering – hur ska man tänka?, Västra Kindas Hemträdgårdsförening	Lise-Lotte Björkman
30 september	Förökning av växter, Skellefteå trädgårdssällskap	Henrik Bodin
23 oktober	Beskärning, Kalmar trädgårdsförening	Henrik Bodin
31 oktober	Ta vara på regnvattnet, Mariestad trädgårdsförening	Henrik Bodin
7 november	Ät din trädgård, Tibro trädgårdsförening	Lise-Lotte Björkman
14 november	Trädgårdsplanering – vägen till en lyckad trädgård med planteringar, Norrtälje trädgårdsförening	Lise-Lotte Björkman

Zonkartan

Riksförbundet Svensk Trädgård äger och förvaltar zonkartan, en oumbärlig guide för att välja rätt vedartad växt utifrån Sveriges varierande odlingszoner. Kartan, som sträcker sig från zon 1 i landets mildaste områden till zon 8 i de tuffaste klimaten, hjälper både fritidsodlare och yrkesverksamma.

Vi erbjuder en digital zonkarta, svarar på frågor och stödjer studenter och forskare som vill använda kartan i sitt arbete. För att säkerställa korrekt användning krävs avtal vid publicering av zonkartan. På vår hemsida finns all information – från detaljerad zonindelning och historik till vanliga frågor och praktiska riktlinjer.

→ svensktradgard.se/tradgardsrad/zonkartan/digitala-zonkartan/

Trädgårdsspaningen

Vår medborgarforskning, *Trädgårdsspaningen*, genomfördes för 23:e året och fortsätter att ge värdefull konsumentupplysning och odlingserfarenheter från olika delar av landet. Under 2024 genomfördes en enkätundersökning, där 746 deltagare svarade på frågor om sina odlingsvanor. Samma frågor ställdes även av analys- och undersökningsföretaget Novus till en så kallad Sverigepanel, ett nationellt representativt urval av befolkningen för jämförelse.

Resultaten visade att:

- Spanarna är mer engagerade i odling än genomsnittsbefolkningen.
- En större andel av spanarna har ökat sitt trädgårdsintresse under de senaste fem åren.
- Spanarna söker kunskap i fler kanaler än genomsnittsbefolkningen, men andelen som lär sig av släkt och vänner är densamma i båda grupperna (cirka 60 %).
- Båda grupperna vill odla mer ätbart, men spanarna gör det i större utsträckning.
- Den största begränsningen för att odla mer är brist på plats och tid, men spanarna ser även förvaringsmöjligheter som en viktig faktor.

Hela rapporten från spaningen finns att läsa i *Hemträdgården* nr 6 2024 och på vår hemsida.

Trädgårdsrådgivare Lise-Lotte Björkman ansvarar för trädgårdsspaningen och har även sammanställt rapporten *Fritidsodlingens omfattning i Sverige 2024*, utgiven av Fritidsodlingens Riksförbund (FOR). ●

GRÖDORNAS TOPPLISTA
Utdrag ur listan som visar hur stor andel av **spanarna (grön)** respektive **befolkningen (orange)** som odlar dessa grödor.

Gröda	Spanarna	Befolkningen
Kryddgrönt	93 %	48 %
Tomat	92 %	54 %
Rabarber	89 %	46 %
Vinbär	84 %	44 %
Ärtor och bönor	83 %	24 %
Äpplen	82 %	47 %
Sallat	81 %	37 %
Lök	81 %	26 %
Gurka	76 %	29 %
Potatis	73 %	35 %

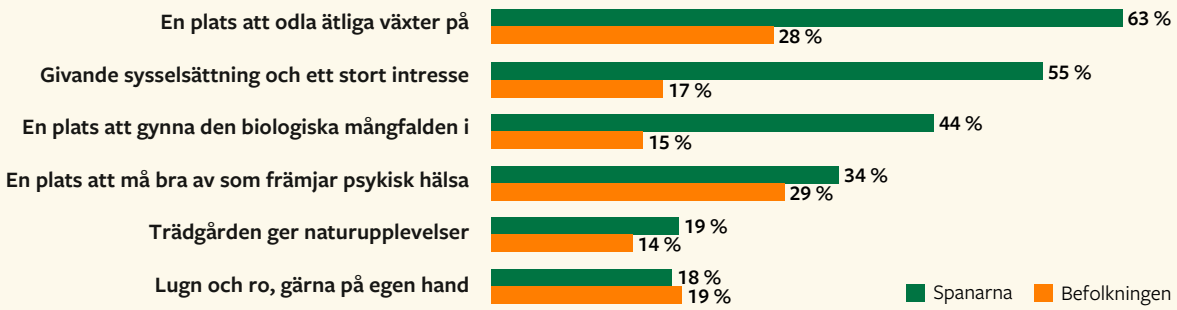
Podden Odla med Maj-Lis och Bella

Under 2024 var Svensk Trädgård medfinansiär av podden och fick vårt budskap ut i fler kanaler. Vi uppmanade våra medlemmar att delta i en enkät om poddlyssnande. Av 600 svarande angav 70% att de lyssnar på trädgårdspoddar, och 67% ansåg att Riksförbundet Svensk Trädgård bör medverka i dem. Detta blev avgörande för vår satsning 2024.

Av dessa lyssnade 64% (266 personer) på podden *Odla med Maj-Lis och Bella*, vid frågetillfället. Bland de som lyssnat på Odla med Maj-Lis och Bella ansåg hela 64% att podden var mycket intressant eller intressant (32%). Lyssnarna uppskattar särskilt den faktabaserade och kunskapstunga inriktningen, och många ser podden som en värdig ersättare till det nedlagda radioprogrammet *Odla med P1*.

När det gäller trädgårdspoddar generellt är det viktigaste för lyssnarna att få kunskap (59%), följt av inspiration (36%). Man kan fortfarande lyssna på podden på flera olika plattformar, både via appar och webbplatser. ●

TRÄDGÅRDENS BETYDELSE (utdrag ur svarsalternativen)

Äpplets dag 2024

En hyllning till det svenska äpplet och vår äppelkultur! Den 25 september firades Äpplets Dag för att uppmärksamma och sprida kunskap om det svenska äpplet. Med dagen vill vi lyfta vikten av att bevara och utveckla svensk äppelodling, skydda den genetiska mångfalden och värna vår rika äppelkultur för framtida generationer.

Firandet engagerade människor över hela landet genom föreningsaktiviteter, äppelmusterier och nyplanteringar. Trädgårdsföreningar spelade en central roll genom att anordna utställningar, mustning och kurser i fruktträdsbeskärning, vilket bidrog till ökad kunskap om hållbar odling och biologisk mångfald.

Bland höjdpunkterna i Stockholmsområdet fanns en miniutställning med äppelsorter på Bergianska trädgården, Äppelfest på Djurgården, sortskola i Botaniska trädgården i Uppsala och Äppeldagar på Julita gård, där besökare kunde få sina äpplen sortbestämda och musta sin egen frukt. Engagemanget växte ytterligare genom kampanjer i sociala medier, där deltagare delade sina arrangemang, erfarenheter och recept under #äppletsdag. Firandet stärkte kunskapen om svenska äppelsorter, odlingens betydelse och äpplets roll i en hållbar framtid.

Äpplets Dag initierades av förbundet 2016 och inspirationen kommer från Englands ”Apple Day”.

JAS-beskärning Grönt Kort.

Grönt Kort för fruktträdsbeskärare

RST har sedan starten betonat fruktträdens roll i privata trädgårdar – givetvis för den närproducerade, nyttiga, smakrika fruktens skull, men även som en del av vårt kulturarv och för äppelträdets betydelse för biologisk mångfald. För att främja god skötsel och rätt beskärning av fruktträd erbjuder förbundet utbildningen Grönt Kort i fruktträdsbeskärning.

Under 2024 utbildades 32 certifierade fruktträdsbeskärare. Kursen, som består av två delar (februari och september, totalt åtta dagar), finansierar sig själv utan att belasta övrig verksamhet. Utöver denna genomfördes en tvådagars fortbildningskurs med 14 deltagare.

Henrik Bodin ansvarar för kursens administration, utveckling och undervisning. Hans tjänst finansieras av kursavgifterna. •

Vinterbeskärning – Grönt Kort.

Hållbar trädgårdsodling

Under 2024 har vi fortsatt att främja hållbar trädgårdsodling genom att erbjuda omfattande råd och riktlinjer. Dessa insatser syftar till att integrera hållbarhetsperspektivet i trädgårdsskötseln, i syfte att bidra till en hållbarare livsstil och en ökad biologisk mångfald. Huvudområden för våra råd är:

VÄLJA VÄXTER. Vi betonar vikten av att plantera friska och härdiga växter som är anpassade till den specifika växtplatsen. Genom att använda E-plantor och beakta odlingszoner kan medlemmarna minska behovet av skötsel och öka växternas livslängd.

PLANTERA TRÄD OCH BUSKAR. Träd och buskar spelar en avgörande roll i att binda koldioxid, erbjuda naturlig skugga och skapa livsmiljöer för fåglar och insekter. Vi uppmuntrar till bevarande av fullvuxna träd och erbjuder vägledning i beskärning och skötsel.

VÅRDA JORDEN. En levande och bördig jord är grunden för framgångsrik odling. Vi rekommenderar regelbunden jordförbättring med organiskt material som kompost och växtdelar för att främja jordens mikroorganismer och struktur.

VATTNA RÄTT. För att hushålla med dricksvatten uppmuntrar vi till insamling av regnvatten och effektiv bevattningsteknik. Genom att vattna vid rätt tidpunkt och använda punktbevattning kan vattenförbrukningen minskas avsevärt.

ODLA EGEN MAT. Att odla egna grönsaker, frukt och bär bidrar till självförsörjning, stärker vår resiliens och minskar miljöpåverkan från transporter. Vi erbjuder råd om planering, odlingstekniker, förvaring och förädling av skörden för att stödja trädgårdsägarnas självförsörjning.

Främja biologisk mångfald för ett balanserat ekosystem.

FRÄMJA BIOLOGISK MÅNGFALD. Genom att uppmuntra våra medlemmar att skapa fler livsmiljöer i trädgården med nektar- och pollenväxter, fågelholkar, insektshotell och inslag av vatten, ökar mångfalden av arter och trädgården blir ett mer balanserat ekosystem.

ANVÄNDA HÅLLBARA METODER OCH ÅTERBRUK. Vi uppmuntrar till användning av egenproducerad jord, riskfria gödselmedel, biologisk bekämpning av skadegörare och återanvändning av material i trädgården för att minska miljöbelastningen. •

Faktabladen

På vår hemsida finns en serie faktablad med grundläggande kunskap till alla som vill odla ekologiskt och hållbart. Dessa täcker en bredd av ämnen från gödsling med urin till hantering av invasiva arter. Målsättningen är att uppdatera faktabladen löpande och att minst ett nytt eller reviderat faktablad publiceras årligen.

- **Faktablad nr 1** – ”Odla hållbart”, av Frida Tollerz och Helena Karlén (RST:s styrelse och Kunskapsrådet). Reviderades.
- **Faktablad nr 47** – ”Odla eget utsäde av dina favoritgrönsaker”, av Agneta Börjeson, aktiv i föreningen Sesam och Programmet för odlad mångfald (Pom). Nyskrivet.

Odla eget utsäde av dina favoritgrönsaker

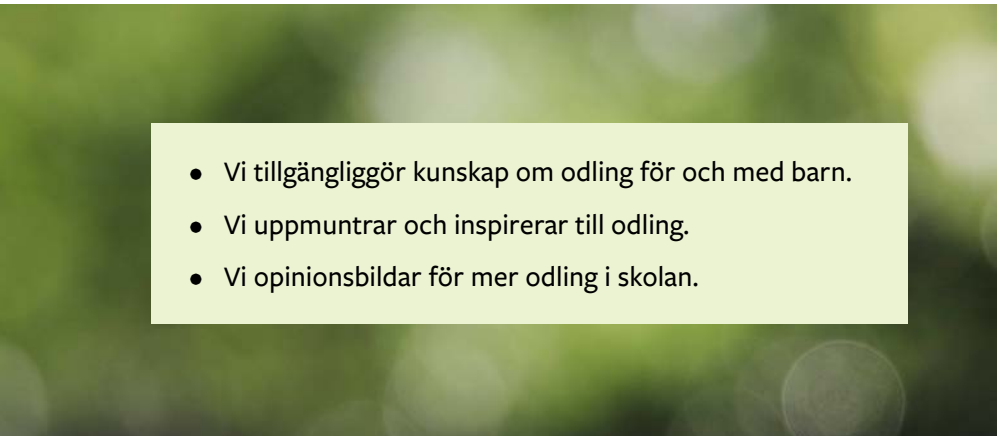
Att frödla eget utsäde av köksväxter är ett bra sätt att behålla sin favoritsort även om sorten försvinner från frösortimentet. Och det är tillfredsställande att ha kontroll på odlingen hela vägen från frö till färdig produkt.

Art och sort

Faktablad nr 47.

Våra 47 faktablad förklarar och ger handfasta, praktiska råd och inspiration och finns digitalt för att underlätta spridning och tillgänglighet.

3 Kunskapsöverföring till kommande generationer

- Vi tillgängliggör kunskap om odling för och med barn.
- Vi uppmuntrar och inspirerar till odling.
- Vi opinionsbildar för mer odling i skolan.

Odla unga odlare – ett lärande för livet®

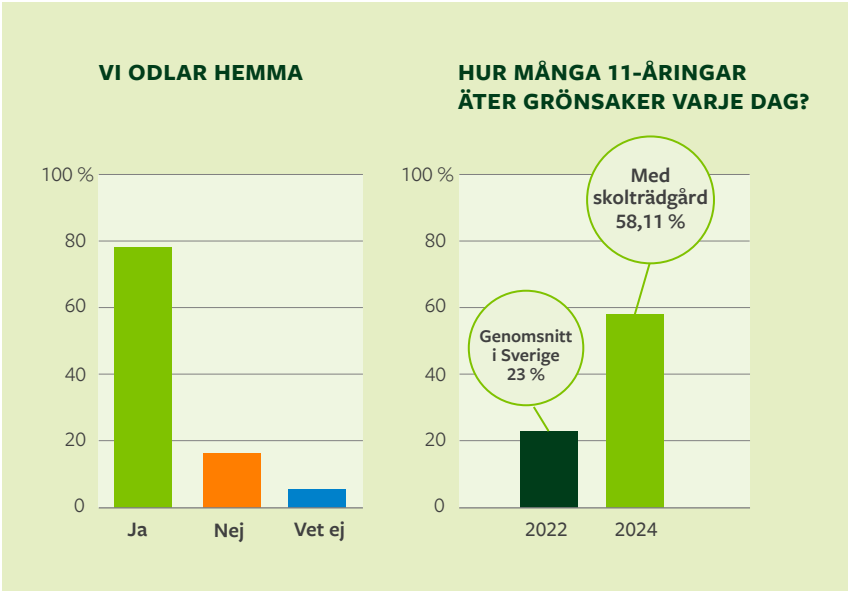
Riksförbundet Svensk Trädgård arbetar för att engagera barn och unga i odling, genom initiativet *Odla unga odlare – ett lärande för livet*. Arbetet syftar till att sprida livsviktig kunskap om odling och bidra till att uppfylla flera av de globala målen för hållbar utveckling, särskilt de som rör miljöskydd, hållbar livsstil och utbildning för hållbar utveckling.

Forskning visar att odlingsaktiviteter för barn kan leda till en djupare förståelse för naturens kretslopp och hållbarhet. Genom att delta i trädgårdsarbete lär sig barn om växters livscykler och ekologiska samband, vilket ökar deras miljömedvetenhet. Dessutom bidrar sådana aktiviteter till förbättrade matvanor; barn som är involverade i skolträdgårdar tenderar att öka sin konsumtion av frukt och grönsaker. Trädgårdsarbete fungerar också som en form av motion, vilket stärker fysisk hälsa, och har visat sig minska stress samt förbättra mental hälsa. Genom att engagera både yngre och äldre generationer i trädgårdsprojekt främjas dessutom intergenerationell gemenskap och sociala färdigheter.

En brittisk undersökning från 2024 visade att mindre än en tredjedel av brittiska barn i åldrarna sju till elva kunde identifiera vanliga grönsaker som zucchini och rödbetor. Dock hade 49 % av barnen försökt odla frukt och grönsaker själva, en ökning från 39 % år 2018, vilket tyder på ett växande intresse för odling bland unga. Även här i Sverige är forskare oroade över en ökad växtblindhet.

Vår egen enkät som barn i skolor med skolträdgårdar besvarade, visar på att många barn som odlar i skolan också odlar hemma 78 %. Majoriteten barn tycker det är godare att äta grönsaker som de odlat själv 62 %

Odlingsaktiviteter för barn förbättrar inte bara deras förståelse för natur och hållbarhet, utan främjar också hälsosamma matvanor, fysisk aktivitet och social interaktion.

STÖD TILL PEDAGOGER OCH TRÄDGÅRDSFÖRENINGAR. Vi arbetar även för att stötta pedagoger, vårdnadshavare och trädgårdsföreningar som vill ge barn möjlighet att upptäcka de livsförändrande fördelarna med odling. Tips på aktiviteter och odlingsprojekt finns tillgängliga på vår hemsida och i tidningen *Hemträdgården*. Trädgårdsföreningar kan också få ekonomiskt stöd genom bidrag för att driva projekt som främjar barns odlingsintresse.

KUNSKAPSBANKEN – EN RESURS FÖR ALLA. Under 2024 har förbundet fortsatt att bygga upp en kunskapsbank där de som vill odla med barn kan hitta inspiration och förslag på aktiviteter. Materialet är anpassat för skolor, trädgårdsföreningar och familjer samt direkt riktat till barn. Kunskapsbanken är öppen för alla och finns tillgänglig på svensktradgard.se.

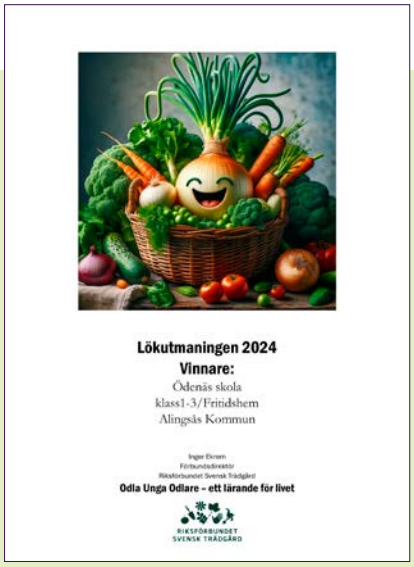
För att stärka odlingens roll i undervisningen samarbetar Riksförbundet Svensk Trädgård med Maria Hammarsten, doktorand i pedagogiskt arbete vid Göteborgs universitet. Tillsammans har vi utvecklat en lärarhandledning som integrerar odling i den svenska läroplanen.

Handledningen är uppdelad i tre delar:

- DEL 1 beskriver vikten av att odla med barn och blev klart under hösten 2024 för att tryckas januari 2025.
- DEL 2 handlar om hur skolor kan anlägga och sköta skolträdgårdar, inklusive skogsträdgårdar, sinnesträdgårdar och hydroponisk odling med mera. Manuskriptet blev färdigt under 2024 och boken kommer finnas tillgänglig digitalt eller tryckt under 2025.
- DEL 3 kommer att visa hur skolträdgården kan fungera som ett levande klassrum med lektionsförslag kopplade till läroplanen för årskurs 1–9. Projektstöd har sökts. ●

Lärarhandleningen del 1.

Lökchallange 2024

Under året har en kampanj genomförts för att uppmuntra barn att odla egen lök. Sättlök har delats ut till barn på mässorna Nordiska Trädgårdar och Nolia Trädgård i Umeå, samt skickats till skolor och förskolor anslutna till förbundet. Vinnare av utmaningen blev Ödenäs skola i Alingsås som satte 250 gram lök och skördade 936 gram lök. Barnen vill göra lökringar och löksoppa av skörden. ●

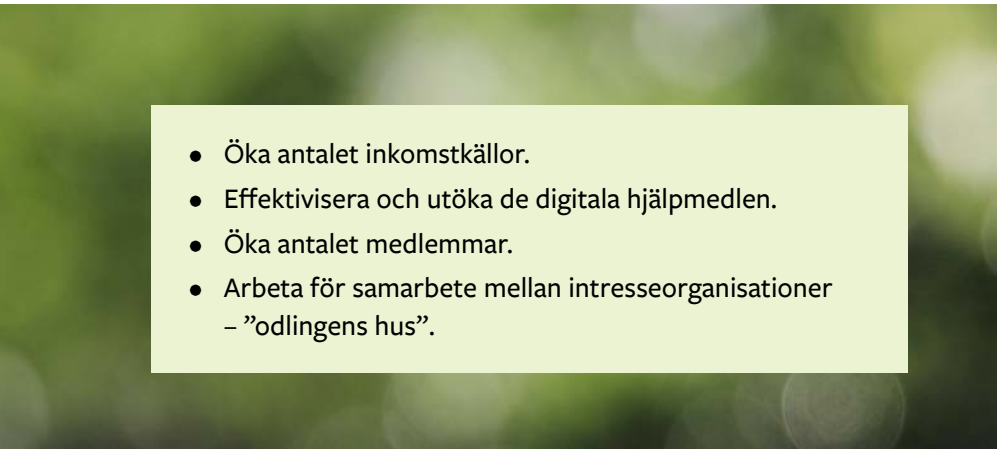

Vi delar ut lök och fröer till barnen.

Många barn fick lök att odla

PÅ MÄSSAN NORDISKA TRÄDGÅRDAR

4 Positiv ekonomi

- Öka antalet inkomstkällor.
- Effektivisera och utöka de digitala hjälpmedlen.
- Öka antalet medlemmar.
- Arbeta för samarbete mellan intresseorganisationer – ”odlingens hus”.

Giva Sverige och Tryggt givande

År 2024 blev Riksförbundet Svensk Trädgård medlem i Giva Sverige (tidigare Frivilligorganisationernas Insamlingsråd), en branschorganisation som arbetar för att främja tryggt och transparent givande.

Som medlem i Giva Sverige följer vi den gemensamt framtagna kvalitetskoden, vilket innebär att vi tydligt och öppet redovisar organisationens syfte och hur insamlade medel används. Kvalitetskoden säkerställer också att våra bidragsgivare får insyn i Svensk Trädgårds styrning och internkontroll.

Vi har även tillgång till fortbildning, information och stöd i frågor som gäller insamling och vårt arbete med kvalitetskoden.

Ekonomi och anpassning – ett lärorikt år

Under 2024 stod vi inför ekonomiska utmaningar, påverkade av medlemstapp, lågkonjunkturen och ökade kostnader. Trots detta har vi genom anpassning och kostnadseffektiviseringar lyckats upprätthålla vår verksamhet och uppfylla vårt verksamhetsmål utan att kompromissa med kvaliteten eller stödet till föreningar och medlemmar. Genom återhållsamhet, återanvändning av material, minskade fysiska utskick och ett aktivt fokus på kostnadsbesparande lösningar har vi optimerat våra resurser. Dock har vi inte lyckats nå ett positivt ekonomiskt resultat detta år.

Nyanställningar, dubbla löner under en period och behovet av förstärkningar, i kombination med minskade intäkter, har resulterat i ett underskott. Samtidigt har även små förändringar haft en positiv inverkan. De insatser som gjorts under året kommer på sikt att stärka både föreningar och medlemmar samt bidra till att hålla nere kostnaderna framöver.

Genom att använda medlemsregistret arcMember för informationsutskick har både föreningar och förbundet kunnat minska portokostnaderna. Årets påminnelser skickades enbart via e-post, vilket effektiviserat hanteringen. En central del av vårt arbete har varit att skapa mervärde för både medlemmar och föreningar, och vi kan konstatera att vårt stöd till föreningarna har fortsatt oförändrat trots de ekonomiska utmaningarna.

Vi har även fortsatt att aktivt söka och erhålla organisationsbidrag

från Naturvårdsverket, vilket möjliggjort en fortsatt satsning på kunskapsspridning om hållbar och klimatsmart ekologisk odling. Effektiva kampanjer har dessutom genererat ökad trafik till vår webbutik och uppmärksamhet kring vårt arbete.

Under året har vi fört dialog med Koloniträdgårdsförbundet för att undersöka möjligheten till besparingar genom delade lokaler. Dock visade analysen att detta i nuläget inte skulle ge de förväntade besparingarna, utan snarare leda till oförändrade eller till och med högre kostnader.

En lyckad upphandling av tryckningen av *Hemträdgården* har resulterat i en betydande minskning av tryckkostnaderna. Dock kvarstår höga portokostnader för utskick av tidningen och material till föreningar och medlemmar, samt kostnader för fullmäktige- och regionmöten. För att ytterligare minska utgifterna har styrelsen i stor utsträckning arbetat på distans.

Trots de ekonomiska utmaningarna har vi fortsatt att leverera värde till våra föreningar och medlemmar, och vi ser fram emot att bygga vidare på det arbete som gjorts för en långsiktigt hållbar utveckling.

VÅR WEBBUTIK. Vår webbutik som ligger på plattformen Quickbutik, erbjuder ett brett sortiment av skrifter och produkter, inklusive tidigare nummer av *Hemträdgården*, kurslitteratur och gåvomedlemskap. Medlemmar i Riksförbundet Svensk Trädgård får rabatt på det vi erbjuder, och vi riktar oss även till en trädgårdsintresserad allmänhet och utbildningar. Det finns särskilda kategorier för *Hemträdgården*, kunskap och föreningsmaterial. En del av våra särtryck används som kurslitteratur inom utbildningar.

Under 2024 noterades fortsatt god aktivitet i butiken, med totalt 22 937 besökare fler än året innan. Omsättningen uppgick till 239 491 kronor exklusive moms, en nedgång från förra året med 24 %, fördelat på 796 beställningar.

Utöver våra egna varor säljer vi även gåvomedlemskap och presentkort. Vi har fortsatt vårt samarbete som återförsäljare av boken om invasiva växter på uppdrag av FOR. Precis som föregående år var särtrycket *Växtbiologi* vår mest populära produkt.

Genom riktade kampanjer och ett anpassat sortiment har vi fortsatt att stärka webbutiken som en resurs för våra medlemmar och den trädgårdsintresserade allmänheten. •

Särtrycket *Växtbiologi av Tom Ericson.*

Särtrycket *Lär känna jorden av Rune Bengtsson och Eva Lou Gustafsson.*

BÄSTSÄLJARE UNDER 2024

1. Växtbiologi (särtryck)	196 ex.
2. Bamses julpaket	141 ex.
3. Lär känna jorden (särtryck)	131 ex.

391 000 unika besökare

PÅ VÅR HEMSIDA UNDER 2024

En garanti för ansvarsfull hantering

Riksförbundet Svensk Trädgård innehar ett 90-konto, vilket innebär att vi är anslutna till och granskas av Svensk Insamlingskontroll. 90-konton tilldelas endast organisationer som uppfyller strikta krav på ansvarsfull insamlingshantering, vilket fungerar som en kvalitetsstämpel och garanti för att givarnas bidrag används på ett ansvarsfullt och ändamålsenligt sätt.

Under året har vi tagit emot bidrag till projektet Odla unga odlare, vilket stödjer arbetet med att inspirera och utbilda unga inom trädgård och odling.

Kampanjer och mässdeltagande 2024

Under 2024 genomförde Riksförbundet Svensk Trädgård flera kampanjer och deltog i stora trädgårdsmässor för att stärka medlemskapet och inspirera fler till odling.

MEDLEMS- OCH WEBBUTIKS-KAMPANJER. Vi erbjöd flera medlemskampanjer, bland annat ”halva priset” (1 juli–30 september), ”Ge bort ett medlemskap i julklapp”, sommar- och vårkampanjer samt ”Värva en medlem”. Studenter vid SLU och seniorer fick särskilda erbjudanden. I webbutiken lanserades rabatter kopplade till Tusen Trädgårdar och en julkampanj med paketerbjudanden. Den mest lyckade kampanjen var ”Halvårskampanjen” som lockade 553 nya medlemmar.

MÄSSOR OCH EVENT. Vi deltog från kansliet eller genom våra föreningar på en mängd olika mässor, bland annat på Nordiska Trädgårdar i Älvsjö, Nolia i Umeå, Vår trädgård i Malmö, Skönare Grönare Trädgård i Karlstad, där vi mötte medlemmar, gav rådgivning, höll föredrag och inspirerade fler att upptäcka odlingsglädjen. Genom avtal och samarbeten har våra medlemmar rabatt på inträdet på dessa mässor. •

Barnaktivitet, Nolia trädgårdsmässa.

VÅR TRÄDGÅRD, MALMÖ (8–10 MARS)

Skånska trädgårdsföreningens monter, Vår trädgård. Foto föreningen.

SKÖNA GRÖNA TRÄDGÅRD, KARLSTAD (6–7 APRIL)

Karl-Fredrik Gustafsson på mässan Sköna Gröna Trädgård.
Foto Sköna Gröna Trädgård.

NOLIA TRÄDGÅRDSMÄSSA, UMEÅ (26–28 APRIL)

Umeå trädgårdssällskaps monter, Nolia trädgårdsmässa.

NORDISKA TRÄDGÅRDAR, STOCKHOLM (21–24 MARS)

RST:s monter på Nordiska Trädgårdar.

Glada montermedarbetere, styrelse och föreläsare.

Fotoutställning i samarbete med Vuxenskolan.

Över 1700 medlemmar besökte vår monter
UNDER NORDISKA TRÄDGÅRDAR

Trädgårdssverige samlas i vår monter.

Tema 2024 – självförsörjning.

Andreas Andersson tittar fram i barnmonten.

Kunskapens skafferi.

Samhällsnytta och påverkansarbete

RST arbetar för att främja fritidsodling, stärka trädgårdskulturen och förbättra boendemiljöer, med ett särskilt fokus på hållbar och ekologisk odling. Genom att sprida kunskap ger vi både medlemmar och allmänhet verktyg att göra miljövänliga och klimatsmarta val i sina trädgårdar. I samarbete med våra systerorganisationer inom Fritidsodlingens Riksorganisation (FOR) lyfter vi fram trädgårdens och hortikulturens betydelse för en hållbar samhällsutveckling.

Vårt engagemang genom Fritidsodlingens Riksorganisation (FOR)

Fritidsodlingens Riksorganisation (FOR) samlar 20 medlemsorganisationer sedan 1989. Riksförbundet Svensk Trädgård är aktivt i FOR, med Inger Ekrem som ordförande och Helena Karlén som styrelserepresentant 2024.

Sedan 2002 har vi genom FOR medarrangerat Nordiska Trädgårdar, Nordens största trädgårdsmässa. Med stöd från Jordbruksverket möjliggörs vår närvaro på mässan, publiceringen av *Hemträdgården* samt rådgivning och föreläsningar, även för våra föreningar. Mer info på for.se.

Elitplantstationen, E-Planta och POM

RST är medgrundare till Elitplantstationen. Vårt engagemang i Elitplantstationen, E-planta och POM (Programmet för odlad mångfald) bidrar till att bevara biologisk mångfald och främja ett sunt växtmaterial för framtiden.

FRITIDSODLINGENS OMFATTNING I SVERIGE 2024. I oktober 2024 publicerade vi genom Fritidsodlingens Riksorganisation (FOR) rapporten *Fritidsodlingens omfattning i Sverige 2024*, skriven av vår trädgårdsrådgivare Lise-Lotte Björkman. Rapporten kartlägger svenskarnas engagemang i fritidsodling och dess samhällspåverkan.

ÖKAT ODLINGSINTRESSE OCH SJÄLVFÖRSÖRJNING. Undersökningen visar att 38 % av befolkningen har ökat sitt odlingsintresse de senaste fem åren. Bland dem med odlingsmöjligheter odlar 76 % något ätbart, och 33 % har utökat sin odlingsyta.

Potatis är en av de vanligaste grödorna – 35 % av odlarna odlar potatis, vilket i snitt täcker 28 % av hushållets årsförbrukning.

Kunskap är avgörande för framgångsrik odling: 82 % anser den nödvändig, men hälften är självlärda, vilket visar behovet av utbildning och kunskapsdelning.

SAMHÄLLSNYTTA OCH FRAMTIDA SATSNINGAR. Rapporten lyfter fritidsodlingens roll för folkhälsa, miljö och livsmedelsberedskap och fungerar som underlag för framtida initiativ.

VÅRT ARBETE INOM FOR

stärker fritidsodlingens röst, påverkar policybeslut och skapar bättre förutsättningar för framtidens trädgårdar.

Påverkansarbete för hållbar fritidsodling

Genom FOR arbetar vi för att stärka fritidsodlingens roll, med fokus på stöd, hållbarhet och biologisk mångfald.

- **Biologisk mångfald**. Årets trädgårdskryp 2024: guldstekel och årets rikare trädgård blev Kalmar norra koloniområde, läs mer på rikaretradgard.se.
- **Livsmedelsberedskap och forskning**. Vi medverkar i projekt om fritidsodlingens betydelse för krisberedskap och folkhälsa, samt samverkar med forskare och myndigheter.
- **Politisk påverkan**. Vi driver fritidsodlingsfrågor genom debattartiklar och dialog med beslutsfattare, med fokus på stöd och kunskap.
- **Remisser**. En central del av vårt påverkansarbete är att lämna remissvar i nationella fritidsodlingsfrågor. Under 2024 yttrade vi oss om invasiva arter och livsmedelsberedskap.
- **Kunskapsspridning**. Vi når tusentals odlare genom FOR:s hemsida, nyhetsbrev och mässor. •

Om RST

Riksförbundet Svensk Trädgård är en ideell organisation som samlar trädgårdsintresserade från hela landet. Med omkring 140 föreningar och nätverk, från Västerbotten i norr till Skåne i söder, samt enskilda medlemmar och skolor, arbetar vi för att främja ett hållbart och hänsynsfullt odlande i linje med de nationella miljömålen.

> **Tillsammans arbetar vi för en grönare, friskare framtid för alla!**

Vår verksamhet omfattar kunskapsspridning, bevakning av fritidsodlarnas konsumentintressen samt insamling och spridning av ny forskning och försöksodling. Vi är en mötesplats för alla med ett trädgårdsintresse och strävar efter att inspirera till ett lustfyllt odlande, samtidigt som vi bevarar och för vidare trädgårdskunskap till kommande generationer. Genom rådgivning, tidskrifter och digitala kanaler delar vi med oss av kunskap om jordhälsa, ekologisk odling och trädgårdsinspiration – både till våra medlemmar och till allmänheten.

VISION OCH STRATEGI 2023–2033. Vi vet att trädgårdsodling har en positiv inverkan på både individen, miljön och samhället. Därför arbetar vi för att alla ska ha möjlighet att odla hållbart och vistas i inspirerande odlingsmiljöer. Vi vill stärka trädgårdsföreningar, främja kunskapsutbyte mellan generationer och skapa en lättillgänglig kunskapsbank – odlingsglädje i gemenskap!

RST är den självklara kunskapskällan för hållbar trädgård och vi fokuserar på avgörande miljöfrågor som:

- Ett rikt växt- och djurliv – biologisk mångfald som gynnar både trädgårdar och ekosystem.
- Begränsad klimatpåverkan – genom hållbara odlingsmetoder och resurseffektiva lösningar.

MILÖFOKUSOMRÅDEN

Ett rikt växt- och djurliv

Begränsad klimatpåverkan

Giftfri miljö

God bebyggd miljö

Illustratör Tobias Flygar.

- En giftfri miljö – med ekologisk odling och minskad användning av kemiska bekämpningsmedel.
- En god bebyggd miljö – där gröna ytor och stadsodling främjar välbefinnande och hållbar utveckling.

VÅRT UPPDRAG. Sedan vi bildades 1900 har vi varit en samlande kraft för kunskapsspridning. Vi arbetar aktivt för våra föreningar och medlemmar, att förbättra fritidsodlingens villkor genom att initiera samarbeten och påverka beslutsfattare, företag och andra organisationer. Genom att sprida kunskap och engagera oss i hållbarhetsfrågor stärker vi trädgårdskulturen och utvecklar framtidens odlingsmöjligheter. ●

Styrelsen 2024

Ordförande
KARINA BROZINIC
Malmö

Vice ordförande
HELENA KARLÉN
Lomma

Ledamot
ANDREAS ANDERSSON
Tollarp

Ledamot
OLA BIXO
Söderköping

Ledamot
ÅSA WENNSTRÖM
Uppsala

Ledamot
JENNY SVENSGÅRD
Lidhult

Ledamot
FRIDA TOLLERZ
Levide, Gotland

Ledamot
ULF FRANSSON
Tingsryd

Ledamot
BERIT ÖHMAN KRISTRÖM
Umeå

RIKSFÖRBUNDET
SVENSK TRÄDGÅRD

